

גרסת חמאס לאירועי 7 באוקטובר – מאפיינים ומשמעויות

קובי מיכאל | 28 בינואר, 2024 | גיליון 1821

ב-21 בינואר 2024 פורסם על ידי חמאס מסמך בשפה האנגלית הנושא את הכותרת "Our Narrative - Operation Al-Aqsa Flood" "הנראטיב שלנו – מבצע מבול אלאקצא". המסמך הוא נראטיבי, רווי דימויים ונתונים שקריים או נכונים חלקית, נטולי הקשר היסטורי והפניות למקורות דתיים או לפסקי הלכה, וכן אין מוזכרת בו השתייכות חמאס לתנועת האחים המוסלמים. כן אין אזכור לתפישת חמאס את עצמו לא רק כראש החץ של המאבק המזוין של העם הפלסטיני נגד ישראל, אלא כראש החץ של האומה האסלאמית בדרכה למימוש הקמתה מחדש של הח'ליפות האסלאמית, שתתחיל בהשמדת ישראל ובשחרור ירושלים - בדגש על מסגד אלאקצא. משום שבמלחמת תודעה עסקין, חשוב מאוד שישראל תפעיל מאמץ תודעתי נגדי למסמך חמאס. אין קושי להפריך את הטענות שבו. יש להופכו לבומרנג, שיחשוף ברבים את שקרי חמאס ואת אופיו ומטרותיו של הארגון.

ב-21 בינואר 2024 פורסם על ידי חמאס מסמך בשפה האנגלית הנושא את הכותרת "Our Narrative - Operation Al-Aqsa Flood" "הנראטיב שלנו – מבצע מבול אלאקצא". המסמך שנכתב ופורסם על ידי הנהגת החוץ של חמאס, ולא ברור עד כמה כתיבתו תואמה עם הנהגת הארגון ברצועת עזה והוא על דעתה, כתוב אנגלית מהוקצעת ומחולק לחמישה פרקים:

- בפרק הראשון מוצג ההסבר למבצע ה-7 באוקטובר, בניסיון להציגו בהקשר היסטורי רחב של המאבק הלאומי הפלסטיני בעוולות האימפריאליזם והקולוניאליזם העולמי בכלל והציוני בפרט. וכול זאת, בהשמטת עובדות יסוד מהותיות, שאינן משרתות את הנראטיב. בהקשר זה, חשוב להדגיש שהבחירה במונח נראטיב, משמעותה פטור מאחריות להצגת האמת - הרי נראטיב אינו חייב להיות נאמן לעובדות היסטוריות.
- בפרק השני נכללות ההתייחסויות להאשמות חמאס בטבח וברצחנות החמאסית, כפי שבאה לידי ביטוי ב-7 באוקטובר.
- הפרק השלישי מתמקד בהכרח שבחקירת פשעי המלחמה שישראל מבצעת במהלך המלחמה ברצועת עזה, שפרצה בעקבות מתקפת ה-7 באוקטובר, ובקריאה למדינות

העולם בכלל ולמדינות העולם החופשי שוחר השלום בפרט לפעול נגד ישראל, לגבות ממנה מחיר בשל פשעיה, להצר את צעדיה ולהפסיק את התמיכה בה.

- בפרק הרביעי מציג חמאס את עצמו כתנועה לאומית-דתית מתונה ושוחרת שלום, המובילה את העם הפלסטיני במאבקו לעצמאות ומצדדת בשימוש בכל האמצעים נגד הכיבוש, הקיפוח והעוולות, ובכללם מאבק מזוין.
- את המסמך מסכם פרק שבו מציג הארגון את שורת הצעדים שלדעתו יש לנקוט כדי להוביל להפסקת המלחמה ולמימוש הצדק ההיסטורי עבור העם הפלסטיני.

כמוצג על ידי מנסחיו, המסמך הוא נראטיבי, רווי דימויים ונתונים שקריים או נכונים חלקית, נטולי הקשר היסטורי והפניות למקורות דתיים או לפסקי הלכה, ולא מוזכרת בו השתייכות חמאס לתנועת האחים המוסלמים. כן אין אזכור לתפישת חמאס את עצמו לא רק כראש החץ של המאבק המזוין של העם הפלסטיני נגד ישראל, אלא כראש החץ של האומה האסלאמית בדרכה למימוש רעיון הקמתה מחדש של הח'ליפות האסלאמית, שתתחיל בהשמדת ישראל ובשחרור ירושלים - בדגש על מסגד אלאקצא. יוזכר בהקשר זה גם [נאומו של אסמאעיל הנייה](#) לאחר המתקפה בפני קהל חכמי דת אסלאמיים (שודר באלג'זירה ב-9 בינואר 2024), שם פרס את משנתו הרעיונית של חמאס והמסביר מדוע יצא למתקפת ה-7 באוקטובר כראש החץ במאבקה של האומה האסלאמית כולה.

בנוסף, במסמך לא מופיע כל אזכור לאמנת חמאס ולשאיפת הארגון להשמדת ישראל, לאי-נכונותו להכיר בהסכמי אוסלו ובזכות קיומה של מדינת ישראל וסירובו ההיסטורי והעיקש לקבל על עצמו את שלושת תנאי הקוורטט שהוצגו לו כתנאי להידברות עימו – הכרה בהסכמים הקיימים קרי הסכם הביניים, הכרה בזכות קיומה של מדינת ישראל, והתנערות מן הטרור. בכיר חמאס ח'אלד משעל הבהיר לאחרונה [בריאיון לבלוגר ערבי](#), באופן חד משמעי, ברוח חמאס האמיתית שאינה מהונדסת לצורכי תודעה כפי שנעשה במסמך המדובר, שהארגון, שעמדתו היא העמדה הפלסטינית הקונצנזואלית - כולל של מנהיגים פוליטיים פלסטינים, הנאלצים להשמיע, מסיבות פוליטיות, זמירות אחרות - לעולם לא יכיר בזכות קיומה של מדינת ישראל ושהוא חותר לשחרור כל פלסטין מהים ועד הנהר, מראס א-נקורה (ראש הנקרה) בצפון ועד אום רשרש (אילת) בדרום.

מאחר שהנראטיב החמאסי, כפי שהוא מוצג במסמך, הוא אכן בחזקת קונצנזוס פלסטיני נרחב, בוודאי לאחר ה-7 באוקטובר - אירוע מכונן בתודעה הלאומית הפלסטינית המסמל את השפלת ישראל, הוכחת פגיעותה תוך ריסוק תפיסת ההגנה שלה, והתגברות על עליונותה הצבאית. קהל היעד של המסמך אינו זה הפלסטיני, שכן אותו פטור חמאס מניסיון לשכנע. קהל היעד הוא הקהילה הבינלאומית ועיתוי הפרסום קשור כנראה גם להליך המתנהל נגד ישראל בבית הדין הבינלאומי לצדק בהאג.

לכן, למסמך אופי אפולוגטי. תכליתו היא לנסות ולמזער נזקים שנגרמו לארגון בזירה הבינלאומית. משום כך, ניתן להבינו כביטוי למצוקה, כתגובה לאובדן לגיטימיות של חמאס בעיני גורמים בקהילה הבינלאומית ואף לביקורת באמצעי תקשורת על דרך פעולתו של הארגון. את המסמך, שחובר והופץ על ידי הנהגת החוץ של הארגון, ניתן להבין גם כניסיון לבדל את עצמה מהזרוע הצבאית ברצועת עזה, כשהיא מציגה את עצמה כאינה עורבת ישירות באירועי ה-7 באוקטובר. סביר שיהיו שיאמצי את המסמך, יהדהדו וידקלמו את תכניו, תוך הימנעות או סירוב להתמודד עם העובדות ההיסטוריות, ומתוך ביקורת על ישראל ועוינות כלפיה.

מאיך גיסא, מדובר במסמך שיש לראותו כעוד תוצר איכותי של המאמץ התודעתי שמנהל חמאס ככיב בלתי נפרד מהמאבק נגד ישראל. גם אם ניתן למצוא בו אמירות מרומזות ועוקצניות ומתריסות כלפי הרשות הפלסטינית, כשחמאס מציג את עצמו כגורם המייצג של העם הפלסטיני ומאבקו ואת עמדתו כזו של העם הפלסטיני כולו. הנראטיב החמאסי "רוכב" על הנראטיב הפלסטיני הלאומי, תוך הרחבה וחזרה למקורות ההיסטוריים הרחוקים, שאינם נוכחים כבר באופן משמעותי בשיח הלאומי הפלסטיני העכשווי. במסמך הרחיק חמאס 105 שנים לאחור, במטרה לבסס היסטורית את נראטיב הקורבנות, העושק, הגזל וההרג, כמובן בלי להשמיט את אתוס הפליטות.

למסמך גם נוסח בערבית ויש להניח מאמץ להפצתו בכל פלטפורמה אפשרית, בדגש על רשת אלג'זירה, המגיעה כמעט לכל בית ערבי במרחב, אשר תצטרף למאמץ להדהד את המסר, כפי שהיא מיטיבה לעשות במשך השנים ובכל הנוגע לחמאס.

המסמך הוא מלאכת אומן בכל הנוגע לערבוב עובדות וחצאי אמיתות עם נתונים מופרכים ומסקנות מופרכות יותר. כך למשל, הנתון של הרג 136 ילדים בממוצע על ידי צה"ל ברצועת עזה. המשמעות היא ש-14,000 מבין כלל ההרוגים הם ילדים, כשכך ההרוגים לפי דיווחי חמאס עצמו הוא כ-25,000 ובמניין הזה מעל ל-9,000 פעילי חמאס, המסווגים כאזרחים. מאיך גיסא ומטעמים ברורים, מהמסמך נעדרות עדויות לרצחנותו של הארגון ובולט המאמץ המגושם להציגו כארגון התנגדות לגיטימי, הפועל לטובת השחרור הלאומי הפלסטיני מעול הקלגס הציוני וכל נתיבותיו ואורחותיו שלום. רוח המסמך היא לא פחות מהאוקסימורון: "אנחנו ארגון טרור שוחר שלום" (כפי שהוצג בתוכנית הסאטירה הישראלית "ארץ נהדרת").

* * *

את העיוותים והשקרים שבמסמך, אלה המשקפים את תכליתו התעמולתית והאפולוגטית, ניתן ויש להפריך - בבחינת השבת מלחמה שערה.

ראשית, יש להמחיש את אופיו השקרי של המסמך תוך הפניה לראיון המוזכר לעיל של ח'אלד משעל (שהיו שראו בו נושא הדגל הפרגמטיזם של הארגון עם פרסום מסמך המדיניות במאי 2017, וכן לנאומו של ראש הלשכה המדינית של חמאס אסמאעיל הנייה בפני חכמי הדת

האסלאמיים. בין היתר, הניה הדגיש כי אין מדובר בעניין עזה ולא בעניין הפלסטיני, כי אם במערכת אלאקצא כראש החץ להקמת הח'ליפות האסלאמית והחזרת עטרת ראשה של האומה האסלאמית כולה. אמירותיו אלו משקפות גם ציפייה של הנהגת חמאס בעזה להצטרפותן של כל החזיתות האחרות כסופה או מבול, במטרה לגרום לקריסתו של "הפרויקט הציוני". דברים אלה, למותר לציין, אינם עולים בקנה אחד עם ההסברים שנכללו במסמך למתקפת ה-7 באוקטובר.

זאת ועוד, חשוב להציג עדויות מצולמות ואחרות על החיים ברצועת עזה כ"בית הכלא" הגדול בעולם ובכלל זאת עדויות לחיים תוססים ואפילו חיי רווחה בחלק מהמקומות ברצועה (כך למשל בפרסומים של [מכון ממרי](#)). ניתן להציג את חיי השפע שברצועת עזה, בשווקיה ובכללם שוק הזהב. ויתר על כן, את פרויקט המנהרות – "עזה תחתית" – ברחבי הרצועה כהוכחה לגזל הכספים מתושבי הרצועה על ידי הנהגת חמאס. כן יש להתייחס לכניסת סחורות לרצועת עזה ממעבר כרם שלום שבגבול עם ישראל ומהמעבר המצרי, ליכולת של פלסטינים לצאת את רצועת עזה דרך המעבר המצרי, ליציאתם של כ-20,000 פועלים לעבודה בישראל, ולמתן טיפולים רפואיים לתושבי הרצועה בבתי חולים ישראלים. בנוסף, חשוב להציג את התיעוד הנרחב של חיי השפע של מנהיגי חמאס, את נכסיהם וממונם, את דרך החיים הבזבזנית ומנקרת העיניים שלהם ושל בני משפחותיהם ואת סדרי העדיפויות של חמאס בכל הנוגע לאופן השימוש במשאבים לאומיים וכלכליים והעדפת ההתחמשות ובניית תשתיות הטרור על פני רווחת בני עמם ונתיניהם.

על אלו יוספו הנקודות העקרוניות הבאות:

1. חמאס הוא ארגון טרור נפשע ורצחני, שממשיך לתמוך בהתנגדות אלימה ובטרור שמערערים את יציבות האזור והעולם, תוך שימוש במתקנים אזוריים לצורכי טרור (בתי ספר, בתי חולים), ובאזרחים כמגן אנושי.
2. חמאס הוא רכיב בציר ההתנגדות האיראני, המבקש לערער את היציבות האזורית ופועל לסיכול תהליכי הנורמליזציה בין מדינות ערביות לישראל ולעיצובה של ארכיטקטורה אזורית חדשה, שתכליתה, בין היתר, לייצר מענה אפקטיבי לשאיפות ההתפשטות ההגמונית של איראן במרחב ולפעול נגד הסיכונים והאיומים הביטחוניים שהיא מייצרת ישירות ובהפעלת שלוחיה.
3. אמנת חמאס ומשמעויותיה: חמאס מעולם לא הכיר בישראל ובזכות קיומה, וקורא להשמדתה. זו ההזדמנות גם להצביע על מלאכת הכזבים והולכת השולל הקשורה במסמך המדיניות שניסח ופרסם ח'אלד משעל במאי 2017, שיש הרואים בו הסכמת חמאס להסדר של שתי מדינות על בסיס גבולות 4 יוני 1967 ומתעלמים מהסברו שזה שלב ביניים בדרך להשתלטות על כל פלסטין.

4. התנערות חמאס מאנטישמיות שקרית וכוזבת. מסמכים ישנים וחדשים מראים אחרת, החל מאמנת חמאס ועד לפתקים (שחשפו המטה לביטחון לאומי ["דובר צה"ל"](#)), שנשאו עמם לוחמי חמאס ב-7 באוקטובר והטיפו להרג אכזרי של יהודים, תוך תיאורם כאויבי הנצח ההיסטוריים של המוסלמים מימי מוחמד ועד ימינו.

5. במסמך נטען כי חמאס מתנגד להרג אזרחים ושמנתקפת ה-7 באוקטובר כוונה רק נגד מטרות צבאיות. אלא שההיסטוריה וההווה (בין היתר, מתקפת ה-7 באוקטובר ורצח חטופים ישראליים במהלך המלחמה שפרצה בעקבותיה) של הארגון רצופים הרג. יתרה מזאת, חמאס משתמש בגיבוי הלכתי להרג אזרחים ישראלים ללא הבחנה - פסק ההלכה של המנהיג הדתי הסוני החשוב בעולם יוסוף אל-קרצ'אוי, שהלך לעולמו, לפיו כל אזרח ישראלי הוא חייל בפוטנציה ולכן מותר ואפילו חובה דתית היא להורגו (להרחבה על ההכשרים ההלכתיים לרצח יהודים באשר הם ראו את סקירתו של [יונתן דחוח הלוי](#), שפורסמה על ידי מרכז המידע למודיעין ולטרור). חשוב להדגיש גם את ירי הרקטות חסר ההבחנה של חמאס על מטרות אזרחיות, כולל בתי חולים (מעל ל-13,000 רקטות מראשית המלחמה, ורבות נוספות לפנייה). ההצלחה המוגבלת בהרג אזרחים הודות למערכת 'כיפת ברזל' אינה פוטרת את חמאס מאחריות לפשע מלחמה זה נגד אזרחים.

6. למרות טענות חמאס, הארגון כפי שהוצגו במסמך ועל ידי מנהיגיו בהתבטאויות אחרות, חמאס אינו מייצג את כל הפלסטינים, גם לא את רובם. הוא גורם שפועל, מאז ראשית תהליך אוסלו וביתר שאת מאז יוני 2007 עת השתלט צבאית על רצועת עזה, נגד הנציגות הפלסטינית הלגיטימית. הוא כופר בהסכם אוסלו ודוחה אותו ואינו מוכן לאמץ את פתרון שתי המדינות שאימץ אש"ף כמתכונת להסדר קבע של שלום, ואשר בו תומכת הקהילה הבינלאומית כולה.

7. החמאס אינו חושף במסמך את הזיקה הרעיונית והפוליטית לאחים המוסלמים, כפי שהיא מוזכרת באמנת 1988 ואשר מעולם לא בוטלה.

8. מאחר שקטר פועלת לבידול ההנהגה המדינית של חמאס מהזרוע הצבאית של הארגון במטרה לשמר את מעמד חמאס כתנועת התנגדות לאומית לגיטימית, חשוב מאוד לא לאפשר לקטר לבסס את דפוס הפעולה הזה ולהצביע על עובדת היותן של ההנהגות

משום שבמלחמת תודעה עסקינן, חשוב מאוד שישיראל תפעיל מאמץ תודעתי נגדי למסמך חמאס. אין קושי להפריך את הטענות שבו. יש להופכו לבומרנג, שיחשוף ברבים את שקרי חמאס ואת אופיו ומטרותיו של הארגון.

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט